

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrlet 150 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije

Za novo leto!

Zopet stopamo, kakor vsakokrat ob novem letu, pred naše slovensko ljudstvo in ga vabimo v naš tabor. Velik tabor hočemo imeti, najraje bi združili v njem vse naše ljudi, kajti globoko smo prepričani, da je nad našim taborom plapolala zastava, ki bo privedla naš narod do srečnejše bodočnosti. To je zastava svobode!

Sedaj so veliki časi. Ljudje umirajo v trumah, oni pa, ki so ostali, mislijo ob svojih dragih mrtvih velike misli za bodočnost. Družabne razmere se morajo spremeniti, javne zadeve kreniti na drug tir, da ne pride nikdar več nad človeštvo toliko gorja in trpljenja, kakor ga vidimo in uživamo sedaj. Jasni načerti za boljšo in veliko bodočnost našega naroda nam stojijo pred očmi.

Majhni in malodušni ljudje ne stavijo velikih zgradb. V njih sreih je bojazen, je sto pomislekov, je neodločnost. Kdor v nesreči zgubi pogum, je zgubil podlago za bodoče življenje. Mi gledamo sedanjo veliko nesrečo, srce se nam krči ob tem pogledu, duša nam joka, toda nočemo se potopiti v teh potokih krvi in solza, ampak rešiti se hočemo, kolikor še nas je ostalo in začeti novo življenje.

Nočemo ostati v noči, ampak skozi noč hočemo v zarjo, v beli dan. Ah, kako lepa je zarja naše svobode! Nikdar ji nismo bili tako blizu, kakor sedaj. Zato pa, ne izgubimo poguma! Naprej, naprej!

Saj slovenski narod ni ustvarjen, da drugim robuje in hlapčuje! Ne, stokrat ne! Ta dober, plemenit narod je določen, da na svoji krasni in rodovitni zemlji v neskaljenem miru uživa solnce zlate svobode.

Sedaj čutimo, mislimo in delajmo skupaj! Nihče se naj ne odstrani od nas! V urah pričakovanja se zbirajo ljudje skupaj in se tesno drže drug drugega. Le izdajalec hodijo zunaj tabora sami po črni noči in iščejo stikov s sovražniki. Judeži Iskarijoti imajo svoja pota, mi drugi hočemo ostati in hoditi skupaj nasproti našemu velikemu cilju.

Zato Vas prosimo, Slovenci in Slovenke, ki živite po Štajerskem, zbirajte se okoli našega lista, ki vam hoče biti zvest voditelj do svobodne bodočnosti! Ne hodite k sovražnikom, ne hodite samotnih petov, ampak ves narod skupno po eni poti do svoje gorko zaželjene svobode.

Z nami v novo leto, z nami v svobodno bodočnost!

Ukrajinci molijo za Jugoslovane.

Slovenski zrakoplovec Radoslav Fras nam piše dne 16. dec.:

Danes sem slučajno šel mimo ukrajinske hiše božje v Tarnopolu. Ker sem slišal, da se vrši služba božja in ker je bil ravno Gospodov dan (nedelja), sem tudi jaz prestopil prag, pokleknil in molil. Po evangeliju pred oltarjem stopi duhovnik na prižnico ter začne pridigovati. Ker dobro razumem ukrajinski jezik, sem sklenil, da tudi jaz poslušam pridigo do konca. Duhovnik je tudi govoril o političnih stvareh. Orisal je grozote in žrtve strašne krivice, ki se godijo malim tlačnim narodom. Proti koncu se spominja celo nas Jugoslovancev, ki se tudi tam da leč na meji naše države borijo za svoj obstanek. Orisal je, kako smo mi tam tlačeni, kako nas hočejo sovražniki uničiti. In na koncu še pozove natlačeno celno cerkev ljudstva, naj poklekne z njim ter molj

za brate in sestre Jugoslovane, da se jim, kakor Ukrajincem, posreči doseči svobodo, cilje, za katerimi vsi hrepenimo.

Spisal sem te vrstice v spodbudo vsem našim, še v temi tavajočim Slovincem. Ukrajinci pobirajo te dni od hiše do hiše podpise, da hočejo biti svobodni. O, ko bi vendar tudi pri nas vladala v tem oziru med priprostim ljudstvom taka navdušenost, kakor vlada med Ukrajinci. Potem bi smeli upati, da se zanejo za nas drugi časi, časi miru, časi zadovoljstva v edinosti!

Mirovna pogajanja.

V Brest-Litovsku na Rusko-Poljskem se vršijo mirovna pogajanja med zastopniki Rusije, Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije. Slovesna otvoritev pogajanj je bila v soboto, dne 22. dec., ob 4. uri pop. Maršal princ Leopold Bavarski je pozval turškega zastopnika Ibrahim Hakki-pašo, da kot starostni predsednik prevzame predsedstvo. Ta je predlagal za prvega predsednika nemškega državnega tajnika Kühlmanna. Zastopniki posameznih držav se bodo menjavali v predsedstvu. Razpravni jeziki so: nemški, bolgarski, ruski, turški in francoski. Ruski zastopnik je nato v daljšem govoru obrazložil podlago ruskega mirovnega programa.

Avstrijo zastopa pri pogajanjih zunanji minister grof Černin in sedem drugih pooblaščenec, med katerimi pa ni nobenega zastopnika državnega zbora in nenemških avstrijskih narodov. Radi tega ni dovolj utemeljeno upanje, da bi se pogajanja v Brest-Litovsku končala tako, da bi vsi narodi v mirovni pogodbi dobili zajamčeno svojo narodno samostojnost. Vesti iz Stokholma pravijo, da se bodo mirovna pogajanja preložila iz Brest-Litovska v Stokholm ali v Varšavo, ker je baje zborovalni prostor v Brest-Litovsku premajhen.

Med tem, ko se na daljnem vzhodu vršijo mirovna pogajanja, pa angleški državniki govorijo za nadaljevanje vojske. Tako je n. pr. angleški ministrski predsednik Lord Zorž imel dne 19. dec. v angleški spodnji zbornici daljši govor, v katerem je rekel, da ni mogoč noben mir brez zmage. Le zmaga more dati resnično podlago za mirovna pogajanja. Vzrok vojske sta bila neprestana oholost pruskega militarizma in vprašanje o posesti Belgije. Zategadelj hoče držati Anglija besedo in ne bo prej prenehala z vojevanjem, dokler ne bo poražen pruski militarizem. Zveza ljudstev, v kateri bi zastopal Nemčijo oholi pruski militarizem, bi ne imela nobenega pomena. Iz tega je razvidno, da Angleži in njih zavezniki ne polagajo na sedanja mirovna pogajanja posebne važnosti. Oni še vedno računajo s tem, da bodo z dolgotrajno vojsko izstradali Nemčijo in njene zaveznice, in jo tako prisilili k miru, kakršnega bodo oni hoteli.

Sicer pa tudi avstrijska vlada ne stavi v sedanja mirovna pogajanja z Rusijo pretiranih nad. Glasilo avstrijskega zunanjega ministrstva „Wiener Allgemeine Zeitung“ namreč piše, „da bi bilo zgrešeno, če bi se v sedanjem trenutku udajali pretiranam nadam. Notranji položaj v Rusiji je sedaj takšen, da moramo biti pripravljene na presenečenja.“

Iz novejših dogodkov v Rusiji se da sklepati, vrhu. Ker pri volitvah v ustavodajno skupščino ni dobila večino glasov, marveč samo tretjino, se hoče s silo vzdržati na površju. Sila pa rodi protisilo. Od obeh strani prihajajo poročila o puntih proti boljševikom. Posebno resna nevarnost za sedanjo rusko vlado je gibanje v Ukrajini. Ukrajinci so si sestavi

lastno vlado („Rada“), katera hoče Ukrajino odcepiti od Rusije in ustanoviti ukrajinsko ljudovlado (republiko). Ukrajinska vlada in ruska vlada si pošiljata druga druga ostre spomenice, iz katerih je razvidno, da bo prišlo ne samo do preloma, marveč tudi do vojske med Rusijo in Ukrajino. Kakor poroča angleški list „Times“, so se tudi Rumuni pridružili Ukrajincem. General Čerbačev je prevzel vrhovno poveljstvo cele ukrajinske bojne fronte.

Klanje svinj na Štajerskem omejeno.

Nov dokaz Claryjeve „naklonjenosti“ napram kmetom.

Namestnik grof Clary je zopet doprinesel nov dokaz svoje priznane naklonjenosti napram kmetu. Poleg raznih revkizicij je odredil, da bo od 1. januarja 1918 naprej domače klanje svinj in poraba svinjskega mesa in masti na kmetih omejena. Deželni gospodarski svet pri cesarski namestniji je pod predsedstvom grofa Claryja določil (L. M. I.-8. 2277-1-17, 21. 12. 1917), da se smejo klati od 1. januarja naprej svinje za domače potrebe le tedaj, če se dobi v to svrhu poprej dovoljenje okrajnega glavarstva. Po navodilih grofa Claryja se sme zaklati za domače potrebe samo toliko svinj, da pride na osebo, staro nad 14 let, na leto 50 kg žive teže zaklane svinje. Za otroke pod 14 leti dovoljuje grof Clary samo 25 kg žive teže zaklane svinje. Pri večjih gospodarstvih se sme pri šteju oseb vzeti v poštev tudi število dni-narjev in drugih oseb, ki so med letom pri hiši stalno na hrani. Namestnik pravi nadalje v svoji odredbi, da se bodo pri odmeri količine, koliko svinj se bo smelo zaklati za domače potrebe, vračunale tudi do 1. januarja pri hiši se nahajajoče množine masti in povojenega mesa. 30 kg svinjskega mesa (suhega ali povojenega), masti ali špeha je toliko kot 50 kg zaklane svinje.

Odslej se bo torej moralo, če bo hotel kdo doma zaklati svinjo, poprej prositi okrajno glavarstvo za klavno dovoljenje. V prošnji, ki se bo morala vrožiti potem občinskega urada, se mora navesti: 1. število oseb, ki so pri hiši na hrani; 2. teža svinje; 3. vrsta in množina zalog svinjskega mesa in špeha, ki je v gospodinjstvu v zalogi. Če po 14 dneh potem, ko se je prošnja poslala na glavarstvo, ne pride nikakršna rešitev, se smatra prošnja kot ugodno rešena. Kdor se ne bo držal te odredbe, se bo kaznoval z globo do 10.000 K ali z zaporo do 6 mesecev.

Ta namestnikova odredba je zopet kriček dokaz Claryjeve blagonaklonjenosti napram kmetkemu prebivalstvu. Z veliko težavo je kmetica vzredila svinjo, da bi bilo kaj začimbe in košček mesa za dom in za delavce, sedaj pa pride grof Clary in prepove prsto klanje svinj za domače potrebe. Ko je namestnik koval to odredbo, gotovo ni vprašal za svet nobenega kmeta, ampak njegovi svetovalci so mu bili meščani, mesarji, uradniki, agenti in enaki ljudje, do katerih se grof Clary obrača v važnih gospodarskih zadevah za svet. Vprašamo samo: Kako naj sahaja kmetki človek z 50 kg masti in mesa skozi celo leto?! Mestni ljudje si smejo kupiti mesa kolikor hočejo, tam ni nikake omejitve. Le kmet ali vinčar ne bi smel za se uporabiti mesa in špeha od svinj, ki si jih je zredil z veliko težavo. Pri tej odredbi se je zopet pokazala velika modrost nemških gospodov, uradnikov, ki so zbrani okrog Claryja. Če bo ostala ta naredba res v veljavi, bo postalo ljudstvo na kmetih še bolj nezadovoljno in še bolj nezaupljivo na-

nam uradnikom-tujcem, ki prihajajo s takimi naredbami.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču je položaj ta-le: Ob Piavi nobene spremembe. Med Piavo in Brento smo zavzeli zopet nekatere važne višine. Gora Monte Grappa, katero imenujejo Lahij, "italijanski Verdun", pa še vedno kljubuje našim navalom. Na ozemlju Sedem občin je armada maršala Konrada vključno mrazu in visokemu snegu ter živahnemu sovražnemu odporu vzhodno od Asiaga zavzela dne 23. t. m. goro Col del Rosso, odkoder je do benečanske ravnine samo še 18 km. — Na francoskem bojišču se vršijo, kakor je posneti iz raznih poročil, na obeh straneh velike priprave za bodoče boje. Berolinski "Vossische Zeitung" piše, da bo prišlo do miru šele tedaj, ko bo premagana Anglija. O tem dejstvu bodo kmalu poučen ves omikan svet. Odločitev bo padla na zahodu in sicer prav kmalu. Nemci pravijo, da treba niti trenutek dvomiti, kako bo izpadla ta odločitev. — Na ostalih bojiščih položaj večinoma nespremenjen.

Naše žrtve za domovino.

Na hribu Sv. Gabrijela je ob 11. italijanski ofenzivi izkrevavalo tudi več vrlih mladeničev iz planinske župnije. Tam je padel Janez Špan iz Planine; tam sta pustila svoje mlado življenje vrla mladeniča Franc Guček in Franc Pajk iz Praprotnega; zadnji odlikovan po smrti s srebrno svetinjo II. razreda. Potrtim staršem iskreno sožalje!

Dobili smo poročilo, da je dne 12. oktobra zadela sovražna italijanska krogla hrabrega junaka Adolfa Družovec od Sv. Trojice v Slov. gor. Bil je priden in pošten mladenič. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Iz Cinžata v Puščavi se nam poroča: Došla nam je žalostna vest, da je dne 4. septembra 1917 daroval svoje življenje na oltar domovine še le 20letni mladenič edini sin Anton Harih. Bil je tih in priden; vse ga je rado imelo. Zadela ga je izdajalska granata na Krasu. Šel je z veseljem branit domovino. Da se vidimo zopet nad zvezdami!

Svetovna vojna nam je pobrala v Novicerkar je najbolj obžalovati, vzame nam navažno najboljšo. Zda nam je ugrabila mladeniča v cvetu mladosti Franca Smarčan, ki je padel na tirolski fronti dne 22. nov. t. l. Bil je star še le 21 let. Vsi so ga radi imeli, posebno starši in sestre. Zanimal se je za vse, zato je rad prebiral "Slov. Gospodarja" in druge dobre slovenske liste. Bil je tudi član Marijine družbe. Ker je bil Marijin sin, upamo, da njegova duša po prestanih naporih uživa nebeško večno veselje!

Iz St. Lovrenca na Drav. polju se nam piše: Zopet je bojni vihar zlomil nadebudo ovetko z vrta naše župnije. Dne 15. nov. 1917 je položil svoje mlado življenje domovini na oltar višjega umazane Matko Medved iz Sp. Pleter, rojen 1. 1897, ter je bil pokopan dne 16. nov. pri Asiagu na Laškem. Bil je vrl mladenič ter je bilo pričakovati od njega veliko koristi za naš narod. Uživaj večni mir pri Bogu! Tudi njegov brat Janez je padel že prej junške smrti za domovino.

Vsem slovenskim žrtvam za domovino naj boče trajen spomin!

Razne politične vesti.

V avstrijski državni zbornici se je v sredini seji nadaljevala razprava o najnem predlogu jugoslovanskih, čeških in rusinskih poslancev, da se izvolijo zastopniki vseh avstrijskih narodstvi, ki bi se naj v imenu avstrijskih narodov udeležili mirovni pogajanj z Rusijo. Ko je o tem govorilo več poslancev, je podal naš ministrski predsednik sledečo izjavo: "Kar se tiče stavljenega predloga, povdarjam, da ima po ustavnopravnih določilih samo naš zunanji minister pravico zastopstva pri mirovni pogajanjih sporazumno z avstrijskim in ogrskim ministrskim predsednikom. Nasprotovale bi duhu ustave vseh ustavnih držav, ako bi vlado pri sklepanju miru nadzorovali sveti, kakršnih si želijo poslanci, ki so stavili ta nujni predlog. Samoumevno je pa, da bodo morebiti sklenjene mednarodne pogodbe predložene pristojnim zakonodajnim zbornicam, da jih odobrijo, v kolikor namreč morajo biti po ustavi odobrene. Glede vprašanja, ali se je primerno odredilo, da bi se izboljšale naše prehranjevalne razmere z uvozom živil iz Rusije, povdarjam, da je že zdaj na fronti dovoljena prodaja in izmenjava blaga za vsakdanjo porabo in se bo ta zadeva natančneje uredila ob priliki razgovorov v Petrogradu. Avstro-ogrška vlada si bo samoumevno prizadevala, da sklene take pogodbe, ki bodo v polni meri ustrezale gospodarskim potrebščinam naše države. Pri tem bo pa izključeno, da bi v teh pogajanjih katera izmed osrednjih držav dosegla na račun druge kaj več ugodnosti. Kar dostaje interpelacije, da se sliene mir "brez

pridobitve zemlje in brez vojnih odškodnin", povdarjam, da si želi naša država skleniti z Rusijo mir brez vsakih gospodarskih ali drugih nasilstev. Glede temeljnih načel, po katerih bi se naj sklenil mir z ostalimi sovražnimi državami, je že naš zunanji minister podal izjavo, da si sicer želimo skleniti splošen mir na omenjeni podlagi, ni pa v stanju, da bi nasproti sovražnikom, ki še nadalje vstrajajo pri nadaljevanju vojske, enostransko za vso bodočnost določil te nesebične vojne cilje. Namen naše vlade, da bi prišlo do miru z vsemi našimi sovražniki, je splošno znan in tako znan tudi našim sovražnikom. Ni torej sedaj nobenega povoda, da bi se stavile našim sovražnikom nove mirovne ponudbe." Za ministrskim predsednikom je v imenu Jugoslovancev govoril poslanec dr. Ravnihar, ki je izjavil, da je upravičena zahteva Jugoslovancev, da se udeležijo mirovni pogajanj, ker je vendar veliko vprašanje, ali vlada, ki je sedaj v Rusiji na krmilu, v istini predstavlja Rusijo. Jugoslovansko vprašanje je ravnotako mednarodno vprašanje, kakor vprašanje novega poljskega kraljestva; ni torej nobenega razloga, da bi se postopalo z Jugoslovanci drugače kakor s Poljaki. Očitano, češ, zahteva Jugoslovancev po lastni jugoslovanski državi pod žezlom Habsburžanov je sovražna državi in miru, odklanjajo Jugoslovanci z vso odločnostjo, ker je popolnoma krivično. — V isti seji je bilo vloženo tudi več vprašanj, predlogov in interpelacij. Poslanec dr. Korošec je stavil interpelacijo glede neznosnih prometnih razmer na južni železnici; naj se zviša število osebnih vlakov za prevažanje nevojaških oseb. Nadalje je stavil zaradi zvišanih in izsiljevalnih spletk ptujskega okrajnega zastopa proti županom ptujskega okraja sledečo interpelacijo: "Ptujski okrajni zastop je nedavno razposlal na vse župane ptujsk. okraja sledečo vabilo: "Po naročilu si dovoljujem uljudno povabiti gospoda župana na važen pogovor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. dec. t. l., ob 10. uri dopoldne, v veliki dvorani ptujskega rotovža. Gospod župan naj blagovoli prinesiti seboj občinski pečat." Vsi župani so bili seveda mnenja, da gre za kako zadevo okrajnega zastopa in so se vsled tega odzvali vabilu. Toda prišlo je drugače. Od okrajnega zastopa povabljeni župane je izrazil za politično zborovanje Slovincem sovražni urednik ptujskega tednika "Stajerca." Na tem zborovanju se je samoumevno sovražno razpravljalo o deklaraciji Jugoslovanskega kluba dne 30. maja t. l. Po zborovanju so predložili županom v podpis ugovor zoper gori imenovano deklaracijo, kar so tudi storili mnogi župani iz strahu, ker bi jim mogel njim kot nevarni ovaduh v tej vojski znani načelnik ptujskega okrajnega zastopa Jožef Ornič prizadeti bodisi kakšno gmotno ali kako drugo škodo. Vsled tega vprašajo podpisani: Ali so Vaši ekselenci znane te zvišanje in nepoštene spletarije proti deklaraciji Jugoslovanskega kluba? Ali je Nj. ekselencija gospod justični minister pripravljen zoper krivce pri ptujskem okrajnem zastopu zaukazati kazensko zasledovanje zavoljo izsiljenja?" — V isti seji je stavil tudi interpelacijo zaradi preganjanja ruskih vojnih vjetnikov, ki so se udeležili pogreba našega vejezlužnega narodnega buditelja in voditelja dr. J. Kreka, in končno interpelacijo o postopanju posebne ministerijalne in vojaške komisije, ki sedaj preiskuje razne slučaje preganjanj Jugoslovancev ob začetku vojske. — Poslanec Fon in tovariši so stavili na domobranskega ministra v zadevi neznosnih razmer v vojaškem taborišču v Lebringu interpelacijo, v kateri so povdarjali, da je v imenovanem vojaškem taborišču nezadostno preskrbljeno s kurjavo, da ne dostaje tople obleke, odev in slame za v taborišču se nahajajoče vojaštvo in vojne vjetnike. Več vojakov in vojnih vjetnikov je vsled tega hučo ozeblo. Po več mesecev ne dobijo nobenega svežega perila in tudi kopati se ne morejo, ker ni potrebnega premoga. Veliko jih je tudi umrlo vsled teh razmer. — Poslanec Roškar in tovariši so stavili na domobranskega ministra interpelacijo v zadevi klasifikacije konj. Zahteva se, da se naj ne tirja več od kmetov, da bi mogli pripeljati pred komisijo tudi take konje, ki so stari manj kakor 4 leta, in konje, ki so za vojaško službo očitno neuporabni. Poslanec dr. Benkovič in tovariši so stavili interpelacijo na finančnega ministra, ker davčne oblasti vračunajo izkupiček živine, katero morajo prodati vsled pomanjkanja krme, nadalje krmo, žito itd. kot dohodek, ki je potržen obdačenju. Dejanski pa tak izkupiček ni noben redek dohodek, kajti kmet si bo moral živino, katero je sedaj moral vsled pomanjkanja krme prodati, zopet na novo kupiti in sicer za drag denar. Poslanec dr. L. Pogačnik in tovariši so pa stavili interpelacijo na poljedelskega ministra radi pomanjkanja volne in zamenjavanja ovčjereje.

Volilna preosnova na Ogrskem. Ogrski državni zbornici je predložen načrt o novi volilni preosnovi na Ogrskem. Volilec bo vsak ogrski državljani, ki je dopolnil 24. l. in je večš pisanja in čitanja, nadalje vsak lastnik hrabrostne kolajne ali Karlovega četnega križca brez ozira na starost; volilno pravico ima tudi vsak moški, ki plača najmanj 10 K davka, nadalje, kdor je redno zadostil svoji aktivni vojaški dolžnosti ali je med vojsko, četudi v presledkih, najmanj dve leti izvrševal aktivno vojaško službo, ali je brez ozira na službeno dobo dosegel podčastniško čast; nadalje tisti, ki na podlagi obrtnega lista izvršuje obrt, ali je v obrtu ali poljedelskem obratu (rudarji, tovarniški delavci, rokodel-

ci, dninarji itd.) stalno nastavljeni; konečno vsi tisti, ki so bili leta 1914 pravomočno vpisani v volilni imenik. Volilno pravico dobijo po tej vladni predlogi tudi ženske, ki so dopolnile 24. leto svoje starosti, ki imajo ogrsko državljanstvo, so zmožne pisanja in čitanja ter so dokončale 4 razrede meščanske šole, ali morejo dokazati enako šolsko izobrazbo; nadalje žene, katerih možje so padli v vojski ali so umrli za boleznijo, dobljeno v vojni, če imajo 1 otroka iz zakona; nadalje vse ženske, ki so že 2 leti članice literarnega, znanstvenega ali umetniškega društva. Če se vdova po padlem možu zopet omoži, ne izgubi volilne pravice, če je le bila poprej pravilno vpisana v volilni imenik. Kdor pa boče biti izvoljen, mora imeti volilno pravico, biti star 24 let in zmožen madžarskega jezika v govoru in pisavi. Ta volilna preosnova je pač tako prikrojena, da ohrani in poveča moč madžarskega plemena ter da nemadžarskim, in zlasti slovanskim narodnostim na Ogrskem zmanjša še tisto trohico pravic, ki jih sedaj imajo. Madžarska vlada je narodno šolstvo med slovanskimi narodnostmi na Ogrskem zatirala in ubijala slovanskim in rusinskim otrokom madžarščino v glavo; zato se nahaja ravno med slovanskimi narodnostmi največ takih oseb, ki ne znajo ne čitati in ne pisati, in ki torej po novi volilni preosnovi ne bodo imeli nobene volilne pravice. Vrtega je med temi tudi največ delavcev in dninarjev, ki ne plačujejo zahtevanega davka, torej tudi ti ne bodo imeli volilne pravice. Preračunjeno je, da bo od vseh volilcev na Ogrskem 62,5% Madžarov in komaj 13% Slovanov.

Tedenske novice.

Današnja številka "Slov. Gospodarja" je izšla radi praznikov samo na štirih straneh. Kot običajno so dobili naši naročniki zadnjič prilogo "Kato-liško tiskovno društvo."

Najnovjših poročil in podlistka radi praznikov ne moremo priobčiti.

Geslo cesarja Karla I. Na neko vprašanje ministra za deželno brambo je sporočila vojaška pisarna cesarjeva, da se geslo našega cesarja glasi tako-le: "V vojni in v miru z ljudstvom za domovino". (latinski: Pace belloque omnia pro patria cum populo meo).

Duhovniška vest. Župnija Sv. Anton na Poh. je dobil tamošnji provizor č. g. Konrad Šeško. Instalacija bo dne 1. jan.

Za vojaško božičnico sta poslala č. g. vojna kurata Skofič in Roschman po 10 K.

Imenovanja v politični službi. Okrajni komisariji so postali namestniški koncipisti: dr. Matko Ipavic, dr. Feliks Lajnsič, dr. Simon Hagenauer, Viktor Kastner-Pöhr in dr. Rudolf Tengg.

Osebnosti. Glasom č. in kr. armadnega osebnega naredbenega lista št. 164 od dne 29. avgusta t. l. je bil g. e. in kr. podpolkovnik v pokorju Miha Randl, ta čas v Celju, odlikovan od cesarja s podelitvijo naslova in značaja polkovnika. G. polkovnik Randl je naš rojak iz St. Pavla pri Preboldu v Savinjski dolini.

Za Jugoslavijo. Za jugoslovansko deklaracijo so poslali izjave Jugoslovanskemu klubu: Duhovščina starotrske dekanije, župani celega slovenjgraškega okraja, gornjigranski in kozjanski okrajni zastop. Občine: Trg Mozirje, trg Pilštanj, trg Žalec, Braslovče, okolica Mozirje, Sv. Peter pod Sv. goram, Lastnič, Sedlarjevo, Ljubno, Luče, Solčava, Bečna, Novaštifta, Šmihel nad Mozirjem. Imeno p. Podčetrtku, St. Peter na Medvedovem selu, Sv. Katarina pri Rogatecu, Spodnje Sečovo, Sv. Mohor pri Rogški Slatini, Rajnkovec pri Rogatecu, okolica Rogške Slatine, Dramlje, Staritrg, Pameče, Legen, Vrne, Topolšica pri Šoštanj in Bučevci na Murškem polju.

Javna zahvala č. kr. črnovojniškega delavskega oddelka premogokopa v Skalab pri Velenju. Blizu 500 delavcev je podpisalo obširno zahvalo, katero so poslali državnemu poslancu dr. Verstovšku. Zahvala je pisana v ganljivih besedah in vsebuje globoko zaupanje, ki ga imajo rudarji do svojega poslanca zaradi njegovega neutrudljivega posredovanja pri raznih oblastih. Delavstvo je hvaležno, da se je no večkratnem posredovanjem ustreglo od ministrstva vsem željam, ki so je stavili.

Poslanec dr. Verstovšek je stavil v zadnji seji državnega zbora interpelacijo na trgovskega in vojnega ministra radi oskrbe civilnega prebivalstva v slovenjgraškem okraju z usnjem, žebliji itd. Poslanec je nadalje zahteval, da se dovoli posestnikom oddati kože doma zaklanji živali v delo za lastno uporabo. — V isti seji je dr. Verstovšek interpeliral vojnega ministra radi izgrediv madžarskih vojakov na koroškem kolodvoru v Mariboru. Interpelacija zahteva od vojnega ministra, da skrbi za to, da je civilno prebivalstvo varno pred vojaškimi izgredivi.

Važno za oproščene. Predstojniki okrajnih političnih oblasti so dobili od domobranskega ministrstva pooblastilo, da smejo osebam, katerim je po 31. dec. 1917 poteklo čakalno dovoljenje in so vsled svojega provizoričnega oprostilnega roka z "končnim terminom" dolžni oditi v vojaško službo, dati nadaljno čakalno dovoljenje do dne 15. februarja 1918. ■

nako dovoljenje smejo dati tudi mašinistom in kurjačem pri parnih in motornih mlatilnicah.

Potnih listov za potovanje na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem ni treba več nikakih, ker so te dežele izločene iz vojnega ozemlja. Kljub temu pa priporočamo, da ima vsakdo, ki potuje, pri sebi kako listino, s katero se lahko izkaže.

Pisma se smejo odslej oddajati zaprta, ker je odpravljena cenzura.

Sedmega vojnega posejila je bilo do sobote podpisane okoli 5800 milijsnov K.

Za slovenske slepce. Kdor hoče slovenskim vojnim slepcom kaj nakloniti, naj pošlje č. sestri Klari Verhuse, Odilienblindeninstitut, Gradec.

Naj bo z našimi vjetniki na Ruskem? Mnogi nas povprašujejo, ali se bodo naši vjetniki na Ruskem sedaj, ko je sklenjeno premirje med nami in Rusijo, vrnili. Na ta vprašanja odgovarjamo, da se neinvalidni vjetniki pred popolnim sklepom miru ne bodo vrnili. Pač pa lahko v pomirjenje svojeev vjetnikov poročamo, da se je v pogodbi za premirje, med obojnima vladama sklenilo, da se mora ravnati z vojnimi vjetniki kolikor mogoče prijazno in jim dati več svobode in drugih ugodnosti.

Seznam darov za Tiskovni dom objavimo v prihodnji številki.

Poziv nekdanjim gojencem deželne vinarske šole v Mariboru. Ravnateljstvo deželne sadjarske in vinarske šole v Mariboru prosi tudi v tem letu vse na bojišču ali v zaledju se nahajajoče vojake-nekdanje gojence te šole, da čim prej naznanijo ravnateljstvu, ali in s kakšnim odlikovanjem so bili odlikovani. Starši, sorodniki ali tovariši odlikovanih ali padlih naj sporočijo ravnateljstvu vse podrobnosti odlikovanih in padlih.

Cenjenim naročnikom!

Nedavno smo priložili poštne položnice. Cenjene naročnike prosimo, da nam začnejo **tako pošiljati naročnino za l. 1918**, ker ob novem letu in v januarju smo z delom preobloženi, ako vseh **32.000** naročnikov takrat pošlje denar.

Draginja za tiskarske potrebščine je že grozna. Samo nekaj vzgledov. Za vagon papirja smo poprej dali 2400 K, zdaj plačamo **15.000 K**; kilogram barve je poprej stal 1 K 10 v, zdaj stane **K 4.50**; kilogram surovega olja poprej 14 v, zdaj 44 v, mazilno olje poprej kilogram 68 v, zdaj **K 3.50** i. t. d. Papirja rabimo **9 vagonov** na leto, in bil stal poprej papir za celo leto 21.000 K, zdaj pa moramo zanj plačati **135.000 K**. To so velikanske razlike!

Raditega smo prisiljeni našemu listu **naročnino zvišati**, česar nam naši razumni čitatelji gotovo ne bodo zamerili.

V prihodnjem letu bo torej stal Slov. Gospodar za Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

Za celo leto K 8;
za pol leta K 4;
za četrt leta K 2.

Za aktivne vojake pa ostanejo stare cene: za celo leto K 4—; za pol leta K 2—; za četrt leta K 1—.

Obenem prosimo svoje prijatelje, da pridno agitirajo za naš list, da bo Slov. Gospodar v vsaki slovenski hiši na Štajerskem. Število naročnikov mora poskočiti na **40.000**—.

Kako si je treba naročiti Slovenskega Gospodarja? List je treba plačati vedno naprej. Kdor si list naroči po dopisnici, dobi le eno številko s položnico na ogled. Še-le, ko pošlje denar, se mu začne list redno pošiljati. Svetujemo vsem, ki želijo postati novi naročniki našega lista, da ne pišejo prvokrat dopisnice in ne zahtevajo lista s položnico na ogled, ampak naj si kupijo na pošti poštno nakaznico ter nam takoj pošljejo po nakaznici denar, potem bodo list dobili v roke tekem enega tedna. Če pa najprej zahtevajo od nas položnice in potem po njej pošljejo denar, lista gotovo pred tremi tedni ne bodo redno dobivali, ker položnice imi preko Dunaja včasih še-le čez 10 dni dobimo. Na položnico ali nakaznico napiši razločno svoje

ime ter kraj in pošto. Ako si list že dozdej dobival, napiši na položnico ali nakaznico besedo star naročnik in priloži zraven tisto številko, ki jo najdeš na ovitku svojega lista. Če si pa list naročiš prvokrat, potem pa zapiši na položnico ali nakaznico: nov naročnik S tem nam silno prikrajšaš delo. Ako bodo položnice ali nakaznice tako izpolnjene, ne bo pomoči pri pošiljanju lista.

Vabilo na naročbo Pondeljrove Straže. Straža, ki izhaja v pondeljek, se more naročiti tudi sama za se. Sama pondeljkova Straža stane:

za celo leto K 4—
za pol leta K 2—
za četrt leta K 1—.

Naročnina se pošlje na naslov: Upravništvo Pondeljrove Straže v Mariboru. Če zadnji pondeljek smo priložili položnice nekdanjega Našega Doma, po katerih se tudi lahko pošje naročnina za Pondeljrovo Stražo.

Gospodarske novice.

Ravnalne cene za vino. Dunajska osrednja komisija za preizkuševanje cen je določila za vino naslednje ravnalne cene: Za srednje vino avstrijskega izvora pri kleti pridelovalca 300 K hektoliter. Za srednje vino avstrijskega ali ogrskega izvora v vseh deželah, izvzeta je samo Češka, v veletrgovini: Za vino v sodih, belo, hektoliter 375 K, rdeče 395 K, v steklenicah belo po 7 desetink litra 4 K 20 v, rdeče 4 K 30 v. V gostilni ali v podrobni trgovini belo vino v sodih liter 4 K 60 v, rdeče 4 K 80 v, belo, točeno v gostilni, 5 K 80 v, rdeče 5 K 90 v, čez ulico belo 5 K, rdeče 5 K 10 v. V gostilnah „pod vejo“ 1 liter 3 K 20 v. Kot srednje vino se smatra vino, katero je po izgledu, okusu in duhu nepokvarjeno, in ima kot belo vino 9—10, kot rdeče 10—11 volum-odstotkov alkohola. Za vina, ki imajo manj alkohola, veljajo od kleti pridelovalca naslednje cene: Če ima belo vino 8—9 odstotkov alkohola, rdeče pa 9—10%, 270 K hektoliter, 7—8% pri belem in 8—9% pri rdečem vinu 240 K, 6—7% pri belem in 7—8% pri rdečem 210 K, 5—6% pri belem in 5—6% pri rdečem 150 K. Ravnalna cena za vino od ameriških trt, ki same rodijo, od izabele in enakih manjrednih vrst z naša pri kleti pridelovalca za liter 1 K. — Če se hoče dognati „volumne odstotke“ alkohola, je treba vino tehtati s posebno strokovnjaško tehtnico. Vino je treba poprej skuhati in še druge ceremonije so potrebne. Najbolje pa izračunati volumne odstotke, če visočino odstotkov sladkorja, ki je bil v jeseni v vinskem moštu, pomnožiš s 6 in deliš z 10. Če je n. pr. imel vinski mošt v jeseni 16 odstotkov sladkorja, ima sedaj 9.6 volumnih odstotkov alkohola; če je imel 17 odstotkov sladkorja, ima sedaj 10.2 volumnih odstotkov alkohola, torej je že nad mejo srednjega vina, za katerega so določene cene. Omeniti je treba s poudarkom, da veljajo te cene samo za „srednja“ vina. Za boljša in za sortirana vina te cene ne pridejo v poštev. Če vinogradniki niso dosegali, naj takoj na sode v kletih, kjer imajo boljša ali sortirana vina, napišejo, koliko sladkorja je imelo vino v jeseni in kake vrste vino je v sodih. Zapišite torej na sode: Pizling, silvanec, traminec, muškati itd.

Proti vinskemu davku so vpslale svoj protest državnemu zboru naslednje občine brežiškega, kozjanskega, šmarnskega in rogaškega okraja: 1. Sv. Vid pri Planini, 2. Virštajn, 3. Križe, 4. Prevorje, 5. Verače, 6. Sedlarjevo, 7. Zagorje pri Kozjem, 8. Roginjska gora, 9. Tinsko, 10. Zibika, 11. Sv. Ema (Pristava), 12. Nimno, 13. Brestovec pri Rogatu, 14. Rajnkovec, 15. Sv. Trojica pri Rogiški Slatini, 16. Plat, 17. Sv. Katarina pri Rogiški Slatini, 18. Dobrina, 19. Kostivnica, 20. Sladkagora, 21. Sela pri Dobovi, 22. Mostec, 23. Mihalovec in 24. Sopot pri Kozjem.

Za kmetske potrebe. Poslanci Roškar, Pišek in tovariši so dne 18. t. m. vložili v državnem zboru interpelacijo na ministra za poljedelstvo, notranje zadeve in trgovino, v kateri zahtevajo hitre odprave v vseh kričečih potrebah slovenskoštajerskega prebivalstva, v prvi vrsti v okrajih Ljutomer in Maribor. Naglašajo se v interpelaciji rastoče pomanjkanje živil, katerih ljudstvo vsled suše in pomanjkanja delavskih moči ni moglo dovolj pridelati in se jih rekvirira še v mnogih krajih brezobzirno čez oblastveno določeno mero. Zahteva se primerna oskrba potrebnega obutja in obleke kmetskemu prebivalstvu; naravnost neopravičeno je, da se taistemu zabranjuje in tudi po silni odvzema usnje in podplati pri ogromnem številu odvezte in zaklane živine. Razločno se je razkrinkala krivična razdelitev petroleja, ko mnogo posestnikov in tudi drugih prebivalcev v gori imenovanih okrajih že več mesesev ni niti kapljice, drugi le pol litra, v najugodnejšem slučaju en liter na mesec do bilo. Kako se naj oskrbuje pravilno živina ter opravljajo prepotrebna druga dela v tem zimskem času brez razsvetljave? Napram temu se v mestih tudi majhnim strankam daje najmanj en liter petroleja na teden, akoravno tiste svoje delo lahko med dnevom opravijo. Nadalje se je ostro grajala oddaja sob, ka-

tera je brezpogojna potreba za obstanek in prosperiteto človeštva in nič manj za rejo živine. Čudno pač, da vlada niti za to ne skrbi, ko vendar gre ves dobiček v žep države, ki vedno bolj potrebuje obilnih dohodkov. Razen tega je sol v taki obilnosti v naravi, da je nikdar zmanjkalo ne bo; ob enem ima oblast dovolj delavskih moči za to na razpolago. Zahtevalo se je, da se vlada vse bolj pobriga za vse potrebe na deželi, drugače naj ne pričakuje izboljšave gospodarskih in življenjskih razmer za vse prebivalstvo.

Usnje za poljedelce. Poslanec dr. Benkevič in tovariši stavijo interpelacijo na trgovskega ministra, da naj se kmetom naravnost prepustijo kože doma zaklane živine, ne pa trgovskim zbornicam, oziroma obrtno-pospeševalnim uradom, ki jih odkazujejo le obrtnikom v mestih.

Pristransko rekviriranje živine v ormoškem okraju. Piše se nam: Nakupovalci živine zahtevajo vedno več živine za vojaštvo in civilno mestno prebivalstvo. Hlevi nekaterih kmetov so že skoraj prazni. Pobirajo se tudi breje krave, dobre mlekarice in breje telice, dasiravno ljudje ponujajo jalove krave in telice, ki niso za plemo, pa nakupovalec take kar kratkomalo zavrne. „Tvoje ne maram“, pravi in vzame potem drugemu brejo živinče. So pa še taki posestniki, ki še niso v teku celega leta oddali niti enega repa, med tem, ko je drugim letos pobral po 6, 6 ali še več glav. Pozivamo naše oblasti, c. kr. okrajno glavarstvo, c. kr. namestništvo, posebno pa vnovčevalnico živine v Gradcu, da napravijo pri oddaji živine v ormoškem okraju red!

Pomanjkanje sladkorja. Prehranjevalni nadzornik v Celju nam piše, da je v naših krajih nastopilo občutno pomanjkanje sladkorja, kar se mora pripisovati edino le zastalemu železniško-tovornemu prometu. Sladkorne tovarne so rabile dosedaj vedno po 250 do 270 vagonov mesečno za razpošiljanje blaga, a danes dobijo z veliko težavo le še 50—70 vagonov. Tako se je promet s sladkorjem zmanjšal za celih 70—80%. Celih 1000 vagonov sladkorja je zaostalo. Nemogoče je te številke nad-mesiti. Sicer pa se je tudi sladkorne repe pridelalo tako malo, da je treba glede sladkorja največje varčnosti. Skupno se je pridelalo letos v Avstriji surovega sladkorja samo kakih 5 milijonov q, dočim ga je še bilo prejšnje leto 7 milijonov meterskih stotov, leta 1914 pa 12 milijonov q. Do 15. novembra se je leta 1917 pridelalo 2.807.464 q, lansko leto do tega dne pa 3.423.349 q surovega sladkorja. Vsled pomanjkanja sladkorja se je meseca oktobra odredilo skrajšanje sladkorne množine na eno karto za ¼ kg.

Oskrba prebivalstva na Ogrskem. Na Ogrskem se namerava preskrbeti prebivalstvo z moko za četrt leta in istotako se hoče omogočiti prebivalstvu, da si nabavi krompir za celo leto naprej. — Pri nas pa rekvirirajo in rekvirirajo ter nič ne upoštevajo, ali imajo ljudje kaj živil za bodoče mesece ali ne.

Cene za krompir. Prevzemna cena za krompir ostane še tudi nadalje 20 K za 100 kg. Dosedanje cene za podrobno prodajo krompirja ostanejo še tudi v naprej v veljavi.

200 vagonov krompirja zmrznilo. V Skofljoki na Kranjskem je zmrznilo 200 vagonov krompirja. Bil je vojaška last. Pred dnevi smo čitali v listih, da je zmrznilo na potu v Gradec 10 vagonov krompirja, v Dunajskem Novem Mestu pa 35 vagonov! Tako se ravna z dragocenimi živili, ki se rekvirirajo na kmetih!

Koliko semenskega žita se sme uporabiti. Deželni gospodarski urad štajerskega cesarskega namestništva razglasa: Kljub zasegi se smejo uporabiti za seme sledeče množine semenskega žita in sicer na en hektar: Zimske pšenice 150 kg (200 kg in 250 kg), jare pšenice 150 kg (200 kg, 250 kg), jare rži 220 kg (260, 300), zimske rži 150 (175, 250), jare rži 140 (180, 250), zimskega ječmena 120 (160, 200), jarega ječmena 140 (190, 240), ovs 120 (200, 280), zelene koruze za krmilo 200 (250, 300), drobnozrnate poletne koruze 50 (60, 70), ajde 70 (90, 120), prosa 15 (20, 25). Številke, katere niso v oklepajih, so veljavne za njive, kojih lega znaša manj kakor 500 m nad morskovo višino, številke v oklepajih so pa veljavne za njive, kojih lega znaša 500 do 700 m ali več nad morskovo višino. V kateri razred glede uporabe najvišje množine semenskega žita spada ta ali ona njiva, oziroma polje, določijo okrajne politične oblasti, ki smejo v posebno zira vrednih slučajih množino semenskega žita zvišati do 30%. Nasprotno se sme v slučaju, ako se uporablja izvorno semensko blago ali pa če se odkaze priznano dobro semensko žito ali če se seje s strojem, dotična najvišja množina semenskega žita znižati za 15%.

Umetna gnojila. Splošna zveza kmetijskih združenj na Dunaju in poljedelsko ministrstvo popolnoma pozabijo pri razdelitvi umetnih gnojil na naš Štajerske Slovence. Gornje- in Srednještajerci dobijo množine za celo Štajersko, Spodnještajerci pa skoro nič. Da se ta nedostatek kolikor mogoče odstrani, se bo podalo še pred prazniki odposlanstvo v poljedelsko ministrstvo in bo posredovalo za odpravo te krivice. Za to je potrebno poznanje cele potrebe za ves Slov. Štajer. Radi tega prosi Kmetijska zadruga v Račah, da ji pošlje naročilo vsak, ki želi dobiti gnojila v tej zimi ali v prihodnji spomladi, ob enem naj navede, do katerega časa jih želi dobiti. Ne moremo trditi, da se bo dobilo toliko gnojila, kot se ga bo naročilo, vendar pa se z vsakim naročilom slovens-

na splošnosti pomaga in tisti, ki ne naroči zdat, tudi najbrž drugo leto ne bo dobil ničesar.

Grozdna plesnoba (oidij) v vinskem letu 1918. Za leto 1918 je skoro izključeno, da bi se mogla dobiti zadostna množina žvepla za pobijanje grozdne plesnobe (oidium); treba bo torej seči po nadomestilih. Kot taka prihajajo v poštev edino ona, katera smo imeli lansko leto, t. j. natriumtiosulfat ali saloidin in sivo žveplo, katerih si je, kakor se poroča, poljedelsko ministrstvo zagotovilo večjo množino. Kakor je znano, se sivo žveplo rabi tako, kakor navadno žveplo, samo treba je paziti, da v času trgatve ni več nobenih ostankov siviga žvepla na grozdu, ker bi taki ostanki kvarili okus vina. Ne sme se torej oprasiti grozdje prepozno s tem pripomočkom. Natriumtiosulfat se rabi pa pomešan skupno z modro galico po znanih navodilih. Vinogradniški strokovnjak dvorni svetnik K. Portelen priporoča na podlagi izkušenj in poročil, da se pridene pripravljene zmesi modre galice 1 kg saloidina na 1 hl zmesi. Po izkušnji lanskega leta se rabi saloidin od začetka, preden trte pričnejo evesti. Kadar je grozdno zrnje že debelo in postane gladko in svetlo, se saloidin ne prime več in je vsled tega skropljenje s saloidinom brezuspešno. Takrat je treba seči po sivem žveplu, posebno pa, kadar se že opažajo pojavi oidija.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu je bilo v zadnji dobi popraševanje po tujem hmelju nekoliko živahnije. Za tuj hmelj letošnjega pridelka so plačevali po 140–150 K za 50 kg. Zaloge hmelja starih letnikov so baje že vse pokupljene. S 1. januarjem 1918 bodo za pivo na Češkem nastavljene najvišje cene.

Razne novice.

Zid in cerkveni zvonovi. Krščansko-socialni poslanec dr. Jerzabek je povedal v državnem zboru, da je židovski tovarnar M. Weiss v Budimpešti, ki proizvajajo iz zvonov modro galico, zaslužil pri zvonovih 600 milijonov K.

Iz šole. Učitelj: Zakaj si prišel tako pozno v šolo, Ivan? Ivan: Naša ura ne gre prav. — In ti, Jožek? Jožek: Bratec mi je bil knjižje zametal, jih nisem mogel dobiti. — In ti, Tonček? Tonček: Mi je kri tekla iz nosa. — In ti, Štefan? Štefan: So mama prepozno skuhali. — Zakaj pa si ti zamudil, Peter? Peter se jame kremžiti, čemu jokaš? vprašaga učitelj. Peter: Ja, drugi so že vse povedali, jaz pa zdam nič ne vem.

Moč muzike. Mlada gospa: Ti se čudiš, dragi bratranec, da s jaz po vsakem prepiru tako hitro zopet spravim s svojim soprogom? Vedi, to se imam zahvaliti svoji muzikalni izobrazbi. Jaz se vsedem k glasovirju, začnem igrati in peti. Takoj prihiti Ivan k meni, me poljubi in tako nebeško lepo prosí, naj neham, in mir je zopet sklenjen!

Dopisi.

Maribor. Prehranjevalni urad mariborskega okrajnega glavarstva je za mesec december 1917 sladkor na posamezne kraje razdelil po naslednjih množinah: Studenci: Preskrbovalni urad je dobil 1250 kg, od prej ostalo 50 kg; Dobrovec: Raunig 270 (8); St. Ilj: Plevnik 500 (98), Gasser 320 (61), Herceg 400, Faleš 100, Hamer 100, Svaty 300; Fram: Zamolo 300, Kodrič 300, Högenwart 300; Kamnica: Poš 700 (80), Ravnjak 410; St. Jurij ob P.: Dobaj 610 (44); Jarenina: Cvilak 400, Kramberger 400, Pinterič 200 (2), Jamernik 200 (16), Ferk 300 (33); St. Jakob: Arnuš 700, Schneeberger 400; Sv. Križ: Verdonig 480 (5); Krčevine: Sok 500, Šerec 200, Mydlil 470; Hrče: Polc 960 (28); Rače: Sijanec 300, Lašič 300; Gornja Sv. Kungota: Vaupotič 410 (45), Gobeč 200; Spodnja Sv. Kungota: Vaupotič 310, Likavec 350 (23); Leitersberg: Perko 400 (126), Kodrič 100 (1); Pölzl 400 (138), Lupinšek 200 (6), Paluc 500; Ljubah: Zemljic 200, Rottner 280 (68), Kasjak 100, Sorke 200; St. Lovrene nad Mariborom: Kukovič 200, Boldin 300 (43), Jäger 200, Oder 200 (45), Kores 200 (90), Karničnik 300 (120), Bauer 1000 (385); Sv. Marjeta na Drav. polju: Macun 600 (11); Sv. Marjeta n. P.: Baumgartner 600 (45), Jager 360; St. Martin pri Vurbergu: Krajnc 610 (7); St. Nikolaj: Pauko 200 (30); Ploderšnica: Schönwetter 280 (6); St. Peter: Lorber 200, Lajnsič 820 (33); Pekre: Sorko 230 (6); Planice: Kodrič 180; Podova: Novak 520 (10); Lobrežje: Mayer 630, Prehtler 400 (172), Marko 400 (7), Suher 400 (145); Ruše: Kupičič 200, Konsum 260 (37), Beihott 300 (74), Šerbec 480; Reka: Lebe 560 (8); Ribnica-Brezno: Povoden 120 (23); Razvanje: Koc 350 (74); Radvanje: Lobnik 1230 (520); M. Brezje: Horvat 580; Zitčeka vas: Krajnc 350; Slivnica: Loh 400 (40), Polajnc 350; Tezno: Šebeder 300 (80), Walzl 300 (169); Svečina: Smonig 610, in Skribe 300 (51); Selnica ob Dravi: Jagrič 700, Kanžer 500 (80), Pinter 300 (133), Golob 200 (147), Hojnik 110 (30), Peklar 200 (139); Pekel: Sima (368), Drogenik 100, Schwelz 200; Črešnjevec: Počivaušek, Krošelj, Tischler, glej Slov. Bistrica; Laporje: Krošelj, glej Slov. Bistrica; Makole: Košorok 410, Osebek 400, Dreo 410 (8), Novak 350; St. Martin n. P.: Kos 950; Gornja Polskava: Cisel 300, Uranjek 250, Navratil 200 (9); Poljčane: Zumer 350, Vođenik 400, Čberski 200, Savsky 210; Pragarsko: Tischler 350 (256); Studence: Kaučič 500 (100); Tinje: Rožman,

glej Slov. Bistrica; Spodnja Polskava: Sicherl 660 (94); Sv. Venčesl: glej Slov. Bistrica; Slov. Bistrica: Omerzu 200 (50), Wernig 200 (25), A. Stiger 400, Krautsdorfer 400, Oskrbvalni odbor 500 (235 in 119); Sv. Ana na Krembergu: Repolusk 300 (50), Zemljic 360; Sv. Anton: Tušak 400, Markovič 400, Ozvatič 200 (96); St. Andraž: Ozvatič 150; Sv. Barbara: Šabeder 250, Šauperl 300 (35), Kostanjšek 300; Sv. Benedikt: Šumenjak 1160; Sv. Trojica: Golob 350 (18), Čauš 300, Čeh 300; St. Jurij v Slov. goricah: Bauman 400, Wergles 400, Sitter 200, Schönwetter 350; St. Lenart: Sedminek 300, Spitzky 200, Dimnik 200, Zemljic 400 (54); Negova: Šumenjak 160; St. Rupert: Lorber 500, Bauman 350, Golob 300, Rois 200; Biš: Ketiš 160; Razdeljevalni urad za Sl. Bistrico: Počivaušek v Črešnjevcu 400 (152), Krošelj v Laporju 400 (200), Tischler na Pragarskem 100 (50), Krošelj, Črešnjevec, 100, Rozman, Tinje, 400 (135). Za vsako karto se dobi 1/2 kg sladkorja.

Rošpoh pri Mariboru. Vesela novica je dospela v Peklarjevo hišo, ki naznanja, da je sin Franc še pri življenju, od katerega že ni bilo 32 mesecev nobenega poročila. Zdrav je še in se nahaja v ruskem vojnem vjetništvu pri mestu Taškent v daljni Aziji.

Hoče. Mlekarna v Hočah prosí svoje člane, da prejkoprej, najpozneje pa do 1. februarja 1918 prinesejo svoje deleže. Nacelstvo.

Sv. Duh na Ostrem vrhu. Željno pričakujejo objemni Slovenci izpolnitve jugoslovanske želje, tako, da se vprašujejo neizobraženci, ali se bo to kmalu zgodilo. Veselja jim žarijo oči. Hvala Vam, neomahljivi naši poslanci, ki izražate tudi naše dolgoletne misli; resnica in pravica mora na dan! Veliko zanimanje vlada za Tiskovni dom v Mariboru, za kojega so darovali: Jurij Gril 10 K, Avguštin Vicman 10 K, Pepa Stampfer 2 K, Anton Jarc 4 K, S. Nudl 2 K, Franca Krampl 2 K, Jakob Roschmann 50 K in Mica Bršenonik 1 K.

Sv. Bolfenku na Kogu je prinesla tvrdka Sojč v Mariboru krasno božičnico, nov tabernakelj. Za to izredno lepo delo so prinesli pobožni farani prostovoljnih darov tako obilo, da se bo moglo naročiti še marsikaj drugega, kakor orglje itd. Na tako delo in tako darežljive farane je lahko vsakdo ponosen. Klidem torej vsem skupaj: Tisočero Bogu plati! Fr. Planine, župnik.

Ptuj. Bojno društvo v Ptuj, ki je ob izbruhu vojne svoje delovanje deloma ustavilo, prične na željo mnogih članov s 1. januarjem 1918 zopet z rednim delovanjem. Ker je glavni namen društva ta, da svoje člane v slučaju bolezni podpira, bi naj tudi žene pri vojnih se nahajajočih članov začele že sedaj za svoje može plačevati udnino. Društvo sprejema tudi nove člane v starosti od 17. do 50. leta. Udnina se plačuje pri načelnikovem namestniku g. Francu Mahorič, gostilničarju v Ptuj, ki daje tudi vsa druga pojasnila glede bojnega društva.

Stoprce pri Rogatecu. V Črmozišah je v sredo, dne 19. t. m., po daljši bolezni umrla 64letna bivša posestnica Marija Rampre. Rajna je bila mati č. g. Franca Rampre, kaplana v Sevnici ob Savi. Vse svoje otroke je rajna vzgojila v katoliškem duhu. Dva sina: Janez in Matevž, sta darovala svoje življenje za domovino. Najmlajši, Alojz, ki je gospodar pri hiši, se tudi nahaja na fronti. Pogreb se je vršil dne 21. t. m. Svetila vrli materi večna luč! C. Rampretovi rodbini pa naše sožalje!

Sv. Vid na Planini. Pred kratkim je neznan surovež vrgel iz Koprivove kapelice ob okrajni cesti na Bohorju Marijino soho ter jo močno poškodoval, šipe pa pobil. Ni čudno, če taki bogokletneži tudi kradejo. V bližini te kapelice je vkradena posestnica lepa ovca. Tat je žival zaklal na travniku, jo iztrebil, odsekal glavo in noge ter drugo brez sledu odnesel. Neki revici je ukradena edina molzna koza. Na sled se ne pride nobenemu zločinu. — Ptujске »žabe« prihaja tudi v našo župnijo nekaj. Ljudje sprevidijo, da »Štajerc« laže kar po predpisu po svoji stari navadi. Resničen pregovor pravi: Kdor laže tudi krade. Zato se ga pametni ljudje sramujejo. Vsak veren Slovenec sprevidi, da je »Štajerc« naš veliki sovražnik, čeravno hinavsko po lisičje zavija svoje oči. Se že poznamo. Nismo še slišali, da bi se grdobno imenovalo v cerkvi. Prav je tako! Ljudstvo že ve, da je proticerkven list, pa tudi sam spozna, da je umazan, zato se skuša umiti. Dobri časniki se ne zagovarjajo.

Čadram. Kat. politično narodno društvo »Sloga« bo imelo v nedeljo po Božiču po litanijah svoj občni zbor z letnim poročilom, volitve novega odbora in naročilom potrebnih časnikov. Tudi nudnje se vabijo, da pristopijo. Odbor.

Gomilsko. Berač sem bil, berač sem in berač bom ostal, dokler bo božja volja. Pa me ni sram! Vsaj ne beračim za-se, ampak za ljubljeni slovenski narod. Tako sem si tudi sedaj naložil z veseljem beraško malho na rame, da nabiram prispevke za Tiskovni dom. Vsaj ima ta postati mogočna trdnjava, da odbija na severu mogočne napade naših verskih in narodnih nasprotnikov na slovensko ljudstvo. Mi

smo itak tako skromni. Hočemo samo svobodno izdati zrak na domači zemlji. Pa naši »prijatelji« nam nit tega ne privoščijo. Vsaj so pred par leti mariborski mestni očetje proglasili zrak po mariborskih ulicah za nemški zrak, v katerega ne sme moleti niti najskromnejša tablica s slovenskim napisom, na prim. »Tiskarna sv. Cirila«. Zato pa pomoz Bog, da se že kmalu dvigne v sredini Maribora veličastna stavka, ki bo nosila na pročelju ponosen zlat napis: »Tiskovni dom«. Pošiljam Vam danes drugo zbirko za Tiskovni dom v znesku 200 K. Darovali so: Vasle Franc 50 K, Boldin Franc ml. 10, Cater Julka 40, Boldin Franc st. 5, Virant Frančiška 10, Rantigaj Frančiška 5, Boldin Apolonija 10, Korun Ana 5 in Mohorjani 65 K, vsi na Gornjskem.

Dobova. Naše učenke so nas pod modrim vodstvom nadučitelja Gajšeka in mladinske učiteljice Bračičeve dne 9. t. m. razveselile z gledališko igro s petjem »Dve materi.« Olga (Petelinc), bogata na milosti in ljubezni do svoje matere Ljudmila (Pohl), roma s tovarišicami v Loreto, vjeto od morskkih roparjev iz Afrike, jo tuniška kraljica (Ogorelčeva) v ječi priklene na skalo, rekoč: »Odpovej se Mariji!« Olga pa moli in mlo poje Marijine pesmi, polna zaupanja na pomoč od nebeške matere. Ljudmila moli doma v kapelici, prevzeta od silne žalosti vzame Mariji (Kotičeva) »Dete Jezusa«, rekoč: »Poprej ga ne dobiš nazaj, dokler mi mojega ne vrneš!« Olga v spanju po angelih čudovito rešena se zbudi doma pri kapelici. Ljudmila nese »Dete božje« zopet Mariji. »Svoje dete sem posvetila tebi, Olga je Tvoja, Tvoje Dete imela sem za svoje: Obe sve materi.« Ganljiva predstava, ganljive pesmi in patriotične deklaracije (Ogorelec, Gerjevič, Petelinc) so navduševale poslušalce, kateri so darovali za uboge vdove in sirote 200 K, za čast in ljubezen do Marije in do domovine.

Sromlje. Jožef Bertole, posestniški sin v Curnovcu občine Sromlje je bil vpoklican kot črnovojnik leta 1915. Zadnje pismo je pisal iz pota v Galicijo leta 1916. Od takrat pa ni bilo mogoče ničesar več izvedeti o njem, ne od Rdečega križa pa tudi ne od drugih zato postavljenih uradov. Njegovi sorodniki so ga že imeli za pokojnega. Dne 1. novembra t. l. pa je prišlo pismo na očeta, v katerem piše, da je še zdrav in da se nahaja v ruskem vjetništvu v guberniji Kijev.

Kozje. Ker je gospodarski sestanek za dne 16. grudnia t. l. bil premalo razglašen in je bila udeležba preznatna, se bo vršil dne 30. grudnia t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani okrajnega zastopa v Kozjem za vse občine kozjanskega okraja. Nujno vabimo, da se iz vsake občine udeleži tega prevažnega sestanka vsaj nekaj zaupnikov, da se v teh težkih časih pomenimo in potožimo o vseh bridkostih in neprijetnostih vojnega časa. Pridite zanesljivo! Pokazite, da se zanimate za prevažna dnevna vprašanja in da uvažujete napore Vaših zastopnikov v državnem zboru. Pokazimo sijajno slogu in jedinstvo v vseh narodnih vprašanjih, skrb za našo bodočnost in železno voljo vztrajati v borbi za naše narodne svetinje. Sklicatelj: Dekan Marko Tomažič, l. r. Dr. Franc Jankovič, l. r.

Listnica uredništva.

I. Ž., Radna pri Sevnici: Dotične odaje ni nihče oproščen. — Jarenina: Prosebeno, ne sodi v list. Znamke so v uredništvu na razpolago; če ne pridete po nje, zapadejo Tiskovnemu domu. — Našim dopisnikom: Radi pomanjkanja prostora je moralo tokrat izostati mnogo dopisov in drugih poročil. Kar ne bo zastarelo, objavimo v prihodnji številki. Vrlim našim poročevalcem, naročnikom, agitatorjem in prijateljem: Veselo, srečno novo leto!

Zapuščina: Ana Stopar.

A VI 830/16-19

Oznanilo.

V soboto dne 29. decembra 1917, popoldne ob 3. uri vršila se bode prostovoljna dražba v zapuščino Ane Stopar spadajočega zemljišča vl. št. 4 k. o. Poberž na licu mesta v Gornjem Pobrežju pri Mariboru, Zwentendorferstraße št 5

Varščine je položiti 10%; najmanjši ponudek znaša 15000 K. Najvišji ponudek se mora vložiti tekom jednega meseca.

Podrobnosti draženih pogojev se lahko v pogledajo pri tem sodišču soba št. 5, med uradnimi urami.

C kr okra no sodišče Maribor odd. VI, dne 14. decembra 1917.

161